

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Praha 1, Národní třída 16, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 3. 2011, č. j. 651/2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2014, č. j. 6 A 72/2011 - 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal k Městskému soudu v Praze žalobu, kterou se domáhal přezkoumání mj. shora uvedeného rozhodnutí žalované ze dne 9. 3. 2011, č. j. 651/2011. Městský soud žalobce následně vyzval usnesením ze dne 12. 5. 2011, č. j. 6 A 72/2011 - 5, k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě tří dnů, načež žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Městský soud usnesením ze dne 17. 6. 2011, č. j. 6 A 72/2011 - 11, žalobci požadované osvobození od soudních poplatků přiznal a následně, usnesením ze dne 2. 10. 2013, č. j. 6 A 72/2011 - 35, mu je se zpětnou účinností odňal. Vposled uvedené usnesení napadl žalobce kasační stížností, kterou zdejší soud zamítl rozsudkem ze dne 13. 12. 2013, č. j. 2 As 89/2013 - 20 (veškerá citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Městský soud proto opětovně žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu ve lhůtě deseti dnů usnesením ze dne 21. 1. 2014, č. j. 6 A

72/2011 - 46. Žalobce na uvedenou výzvu zareagoval podáním ze dne 8. 1. 2014, v němž požádal soud o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku o několik měsíců, jelikož mu jeho sociální poměry neumožňují úhradu poplatku najednou a během krátké doby. Jelikož tuto reakci považoval městský soud za pro žalobce typickou, nepostupoval standardním postupem (tj. vydáním samostatného usnesení, jímž by rozhodl o žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku a případně stanovil, kdy lhůta k zaplacení poplatku končí, a teprve poté, kdy by marně uplynula lhůta takto stanovená, by řízení zastavil), ale rovnou přikročil k zastavení řízení podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), ve spojení s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Dospěl totiž k závěru, že tato žádost není míněna vážně a jejím jediným cílem je protahovat řízení.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu o zastavení řízení kasační stížností, v níž označil několik pochybení městského soudu i Nejvyššího správního soudu (týkajících se i předchozích rozhodnutí), jež jsou dle jeho názoru důvodem pro zrušení nyní napadeného usnesení. Stěžovatel je napadá z důvodu libovůle soudu, jemuž vytýká, že soudcovská lhůta musí být přiměřená a odůvodněná, a pokud tomu tak není (což je dle názoru stěžovatele jeho případ), může požádat o její prodloužení. Odmítá také osočování soudu z nedůvodného prodlužování soudního řízení, poněvadž pouze využívá všech zákonných prostředků k dobrání se spravedlnosti a vytýká, že jako účastník řízení může činit „*blbské či lstivé (zákon obcházející) úkony*“. Celkově shrnuje, že mu soud svým rozhodnutím zakazuje domáhat se soudní ochrany. Stěžovatel usnesení městského soudu dále napadá mnoha, povětšinou ne zcela srozumitelnými, námitkami, které se ale nedotýkají problematiky řešené v napadeném usnesení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval splněním podmínek řízení o kasační stížnosti. Kasační stížnost je podle § 102 s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody, konstatoval, že napadené rozhodnutí přezkoumá z kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ačkoli sám stěžovatel své námitky nepodřazuje pod žádný ze zákonem stanovených důvodů; z povahy věci (napadeno je usnesení o zastavení řízení) totiž jiný důvod kasační stížnosti nepřichází v úvahu. Nejvyšší správní soud dle své konstantní judikatury dále vychází z toho, že „*pokud ze znění kasační stížnosti vyplývají důvody seznatelné a podřaditelné pod zákonné kasační důvody, není rozhodující, že stěžovatel své důvody nepodřadí jednotlivým zákonným ustanovením, či tak učiní nepřesně.*“ (rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publ. pod č. 161/2004 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud neshledal vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele.

pokračování

Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, a to poté, co účastník řízení požádal o osvobození od soudního poplatku, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77). Kasační stížnost lze tedy i při absenci těchto podmínek projednat a jedná se rovněž o kasační stížnost přípustnou. Nejvyšší správní soud se však zabýval pouze těmi kasačními námitkami, které směřují proti žalobou napadenému usnesení. Námitky, které se netýkají důvodů zastavení řízení, nelze podřadit pod důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., což znamená, že se jedná o námitky nepřípustné (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že se především nebude zabývat námitkami, které se týkají odnětí osvobození od soudních poplatků, neboť ty posuzoval již v řízení pod sp. zn. 2 As 89/2013. Dlužno pouze zopakovat, že impulzem pro odnětí osvobození od soudních poplatků stěžovateli byl dlouhodobě utvrzený názor městského soudu na způsob, jakým stěžovatel vede své spory. Již opakovaně bylo správními soudy vysloveno a osvědčeno, že jejich podstatou není ochrana stěžovatelových veřejných subjektivních práv, ale samotné vedení sporu; to vše s přihlédnutím k počtu řízení iniciovaných stěžovatelem.

Právní úprava zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku je obsažena v § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, dle kterého, *„nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.“* Soud tedy může řízení zastavit tehdy, pokud žalobce nezaplatil soudní poplatek i přesto, že byl před zastavením řízení k jeho zaplacení soudem vyzván. Obě tyto podmínky byly v případě stěžovatele splněny.

Jak vyplývá ze soudního spisu, soud opakovaně vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku (viz usnesení ze dne 12. 5. 2011 a ze dne 21. 1. 2014). V rozhodujícím druhém případě byla stanovena lhůta v délce deseti dnů, což je nutno považovat za dostačující. Navíc je také třeba zdůraznit, že v případě takto stanovené lhůty se jedná o lhůtu dodatečnou – náhradní, neboť poplatek za podanou žalobu byl splatný již dnem jejího podání (5. 4. 2011). Pokud stěžovatel soudní poplatek při podání žaloby neuhradil, byl soud povinen vyzvat jej ke splnění této povinnosti v náhradní lhůtě; v jejím rámci má účastník řízení ještě možnost napravit své opomenutí a dodatečně soudní poplatek zaplatit. Navíc stěžovatel měl v daném případě i po poslední výzvě městského soudu více než dva měsíce k zaplacení soudního poplatku za žalobu, neboť výzvu k uhrazení soudního poplatku převzal dne 30. 1. 2014 a usnesení o zastavení řízení mu bylo doručeno až dne 10. 4. 2014, kdy též nabylo právní moci. Jak totiž vyplývá z judikatury zdejšího soudu, je ve smyslu § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích posledním dnem, kdy je účastník řízení oprávněn právně relevantním způsobem zaplatit soudní poplatek, den doručení usnesení o zastavení řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 - 41, publ. pod č. 1218/2007 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 - 172, publ. pod č. 2328/2011 Sb. NSS).

Na povinnosti zaplatit soudní poplatek v soudem stanovené lhůtě nic nemění ani tvrzení stěžovatele, že nemá dostatek finančních prostředků, respektive že si, s ohledem na své majetkové poměry, nemohl vzít úvěr či půjčku, jak připomíná v kasační stížnosti. O jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků městský soud pravomocně rozhodl, a kasační stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí Nejvyšší správní soud výše zmiňovaným rozsudkem ze dne 13. 12. 2013, č. j. 2 As 89/2013 - 20, jako nedůvodnou zamítl. Nejvyšší správní soud nevidí rozumný důvod k tomu, aby méně majetným žalobcům byly obecně ukládány delší lhůty k zaplacení soudního poplatku než žalobcům majetnějším. Ani z kasační stížnosti ostatně nevyplývá, že by jiná lhůta pro zaplacení soudního poplatku mohla něco změnit na stěžovatelově schopnosti či ochotě soudní poplatek zaplatit. Nelze se tedy se stěžovatelem ztotožnit v tom, že by poskytnutá lhůta byla nepřiměřená.

Stěžovatel rovněž namítal, že městský soud nesprávně dospěl k závěru, že zneužívá svých procesních práv. V tomto směru Nejvyšší správní soud připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudů svá podání, jako projev svévolného a účelového uplatňování (zneužití) práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 - 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro samotné vedení sporu (viz např. rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 - 13).

V evidenci zdejšího soudu bylo vedeno ke dni podání kasační stížnosti více než 1000 spisů, v nichž žalobce vystupuje v pozici stěžovatele, resp. navrhovatele, a v nichž brojí převážně proti rozhodnutím městského soudu a Krajského soudu v Českých Budějovicích.

Lze proto usuzovat, že tyto soudy jsou obdobně jako zdejší soud zahlceny desítkami až stovkami podání, stížností a žalob stěžovatele. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede na různých stupních správního soudnictví takové množství sporů, pochopitelně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem a podáním nemělo být vyhověno. Spory vedené stěžovatelem však vykazují znaky sériovosti a stereotypnosti, v jeho podáních se neustále vyskytují obdobné či zcela identické argumenty, se kterými se soudy již opakovaně vypořádaly (zde např. nesčetněkrát opakovaná námitka týkající se lhůty k zaplacení soudního poplatku, opakované žádosti o prodloužení lhůty o mnoho měsíců apod.).

Znaky zneužívání práva zdejší soud vymezil např. v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 - 48, publ. pod č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, a proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého

pokračování

poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74, publ. pod č. 2099/2010 Sb. NSS).

Takto lze konstatovat, že stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je pak skutečnost, že toto zneužití bylo patrné i v řízení před městským soudem, přičemž důvody pro tento závěr zdejší soud blíže rozvedl v již zmíněném rozsudku ze dne 13. 12. 2013, č. j. 2 As 89/2013 - 20, na který se v tomto směru v podrobnostech odkazuje. V této souvislosti též Nejvyšší správní soud akcentuje, že cílem jakéhokoli soudního sporu by mělo být dobrání se práva a spravedlnosti, a nikoli činění „*blbských či lstivých (zákon obcházejících) úkonů*“, jejichž podání si stěžovatel v kasační stížnosti nárokuje. Tento přístup, tj. opakované podávání nesrozumitelných návrhů, je sice pro většinu podání stěžovatele typický, podtrhuje však, že v drtivé většině případů zneužívá svých procesních práv a neodůvodněně zahlcuje soudní soustavu nedůvodnými podáními.

Z výše uvedených důvodů tedy dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadené usnesení Městského soudu v Praze netrpí nezákonností ani jinou namítanou vadou, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, takže jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2014

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu